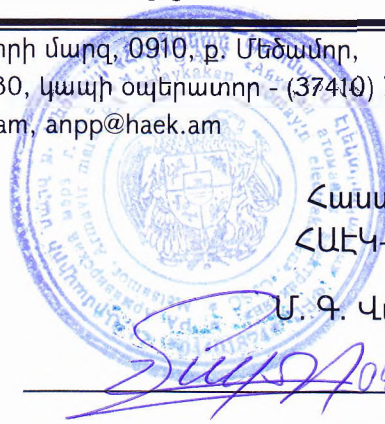

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆ»
փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Հայաստանի Հանրապետություն, Արմավիրի մարզ, 0910, ք. Մեծամոր,
հեռ./ֆաքս - (37410) 28 06 69, (37410) 28 85 80, կապի օպերատոր - (37410) 73
98 30, էլ.փոստ - anpp@anpp.am, anpp@haek.am

Հաստատում եմ
ՀԱԷԿ-ի տնօրեն,

Մ. Գ. Վարդանյան

[Handwritten signature] 04.08.2022թ.

ԱՌԱՋԱՏԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

Արամ Գևորգի Խաչատրյանի «Հայկական ԱԷԿ-ում ռիսկ-տեղեկացված ստուգումների երթուղիների կազմման մեթոդի մշակումը» Ե.14.02- «Միջուկային էներգետիկ կայանքներ» մասնագիտությամբ տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսության վերաբերյալ:

ԹԵՄԱՅԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ատոմային էլեկտրակայանների անվտանգության վերիֆիկացիայի նպատակով իրականացվում են պարբերական տեխնիկական ստուգումներ և համակարգերի տարրերի փորձարկումներ: Տեխնիկական ստուգումների ծրագրման փուլում ստուգվող տարրերի շրջանակը սահմանելիս հիմնականում ելնում են փորձագիտական գնահատումներից, ճարտարագիտական վերլուծություններից և դետերմինիստիկ նկատառումներից: Այդ տեխնիկական ստուգումների իրականացման ընթացքում հաշվի չի առնվում կայանի համակարգերի տարրերի ռիսկ-նշանակալիությունը: Այդ բացը կարելի է լրացնել ռիսկ-տեղեկացված ստուգումների ներդրմամբ, որոնցում դետերմինիստական մոտեցումներին զուգահեռ հաշվի են առնվում նաև կայանի անվտանգության հավանականային վերլուծության (ԱՀՎ) արդյունքները: Ռիսկ-տեղեկացված ստուգումների իրականացման անցնելու նպատակն է խնայել մարդկային, ֆինանսական ռեսուրսները և ժամանակը ստուգումների իրականացման ընթացքում: Ռիսկ-տեղեկացված ստուգումների

իրականացման ժամանակ հնարավոր է դառնում բարձրացնել ստուգումների արդյունավետությունը՝ անվտանգության տեսանկյունից առավել կարևոր տարրերի վրա ուշադրությունը սևեռելով: Տարրերի կարևորությունը որոշվում է Անվտանգության Հավանականային Վերլուծության (ԱՀՎ) համապատասխան ռիսկ-նշանակալիության ցուցանիշների վրա հիմնվելով:

ՀԱԷԿ-ում ռիսկ-տեղեկացված անվտանգության վերիֆիկացիայի (ռիսկ-տեղեկացված ստուգումներ և փորձարկումներ) ներդրման համակողմանի ուսումնասիրության խնդիրն **արդիական է** ստուգումների գործընթացի ծրագրվող վերանայումից առաջ այդ ուղղությամբ գիտական և կիրառական հետաքրքրություն ներկայացնող խնդիրների լուծման և ավանդական դետերմինիստական ստուգումներից ռիսկ-տեղեկացված անցման նպատակահարմարության գնահատման տեսանկյունից: Ռիսկ տեղեկացված անվտանգության վերիֆիկացիայի անցնելը հնարավորություն կտա օգտագործել փորձարկումների և ստուգումների անվտանգության բարձրացման ներուժը:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

Աշխատանքի նպատակը ՀԱԷԿ-ում ռիսկ-տեղեկացված մոտեցումների ներդրմամբ անվտանգության վերիֆիկացիայի՝ ստուգումների և փորձարկումների, իրականացման միջոցով կայանի անվտանգության մակարդակի բարձրացումն է:

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐՈՒՅԹԸ

Ատենախոսությունում գիտական նորույթ են հանդիսանում հետևյալ դրույթները.

- Մշակվել է որոշումների կայացման գործընթացում դետերմինիստական և ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկույթի համադրման մոտեցում, ինչպես նաև ԱԷԿ-ներում ռիսկ-տեղեկացված ստուգումների երթուղիների կազմման մեթոդ:
- Մշակվել է ԱԷԿ-ներում իրականացվող ստուգումների արդյունքում արձանագրված խախտումների կարևորության գնահատման մոտեցում:
- Մշակվել է ռիսկ-տեղեկացված մոտեցումների կիրառմամբ ԱԷԿ-ի համակարգերի փորձարկումների պարբերականության գնահատման մեթոդաբանություն:
- Ցույց է տրվել ԱԷԿ-ներում ռիսկ-տեղեկացված ստուգումների երթուղիների կազմման մեթոդի կիրառելիությունը ՀԱԷԿ-ում ռիսկ-տեղեկացված ստուգումների իրականացման երթուղիների կազմմամբ:
- Առաջին անգամ գնահատվել է ՀԱԷԿ-ի ցայտաջրմուղային (սպրինկլերային), առաջին կոնտուրի ջերմակրի լրասնման և վթարային լրասնման

համակարգերի փորձարկումների պարբերականության փոփոխման՝ ակտիվ գոտու վնասման հաճախության վրա հնարավոր ազդեցությունը ԱԷԿ-ի համակարգերի փորձարկումների պարբերականության գնահատման մշակված մեթոդաբանության կիրառմամբ:

- Մշակվել է ԱԷԿ-ում ռիսկ-տեղեկացված մեթոդով անվտանգության վերիֆիկացիայի իրականացման մոտեցում, որի կիրառելիությունը ցույց է տրվել ՀԱԷԿ-ի ԱՄՎ-ի չոր եղանակով պահման պահեստարանի անվտանգության վերիֆիկացիայի օրինակով:

ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ա.Գ. Խաչատրյանի ատենախոսությունում ռիսկ-տեղեկացված երթուղիների կազմման մշակված մեթոդը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել կայանի անվտանգության մակարդակը՝ անվտանգության վերիֆիկացիայի իրականացման ժամանակ թիրախավորելով առավել ռիսկ նշանակալի տարրերը: Անվտանգության վերիֆիկացիայի ընթացքում արձանագրված խախտումների կարևորության գնահատման մշակված մոտեցումը հնարավորություն է տալիս սահմանել եզակի և բազմակի խախտումների վերացման առաջնահերթությունները՝ կայանի անվտանգության վրա խախտումների բացասական ազդեցության նվազեցման նպատակով: Ատոմային կայանների համակարգերի փորձարկումների պարբերականության գնահատման մշակված մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս փորձարկումների պարբերականությունը փոփոխելով՝ նվազեցնել ռեակտորի ակտիվ գոտու վնասման հաճախությունը: Ատենախոսության հիմնական դրույթները հրատարակված են միջազգային Scopus շտեմարանների ցանկում ընդգրկված, ինչպես նաև ԲՈԿ-ի ցանկում ընդգրկված տեղական այլ գիտական ժողովածուներում:

ԱՏԵՆԱԽՈՍՈՒԹՅԱՆ ԾԱՎԱԼԸ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Ատենախոսությունը բաղկացած է ներածությունից, երեք գլխից, եզրակացությունից, հավելվածներից, 116 անուն գրականության ցանկից: Աշխատության ընդհանուր ծավալը 142 էջ է՝ հավելվածների ներառումով: Հիմնական ծավալը 119 էջ է՝ ներառյալ 16 նկար և 15 աղյուսակ:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԱՎԱՍՏԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գիտական դրույթները հիմնավորվել են ՀԱԷԿ-ի օրինակով կատարված հաշվարկներով:

ՀԵՂԻՆԱԿԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԸՆԴԳՐԿՄԱՆ ԼԻԱՐԺԵՔՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ատենախոսության հիմնական արդյունքները հրապարակված են հեղինակի 8 գիտական աշխատանքներում և զեկուցվել են մի շարք գիտաժողովներում:

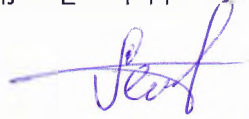
ՆԿԱՏՎԱԾ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Սեղմագրում առկա են նկարներ անընթեռնելի կամ դժվար ընթեռնելի գրառումներով:
2. Անվտանգության հավանականային վերլուծության կիրառված մոդելում ցանկալի կլիներ արտացոլել կայանի համակարգերում արված արդիականացումները և ձևափոխությունները:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Ա.Գ.Խաչատրյանի «Հայկական ԱԷԿ-ում ռիսկ-տեղեկացված ստուգումների երթուղիների կազմման մեթոդի մշակումը» թեմայով ատենախոսությունը ներկայացնում է ավարտուն աշխատանք: Սեղմագիրը ամբողջովին համապատասխանում է ատենախոսության բովանդակությանը: Աշխատանքը համապատասխանում է Ե.14.02 - «Միջուկային էներգետիկ կայանքներ» մասնագիտության, ինչպես նաև ՀՀ ԲՈԿ-ի պահանջներին: Աշխատանքի հեղինակը արժանի է տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի շնորհմանը: Ատենախոսությունը զեկուցվել, մանրամասն քննարկվել և հավանության է արժանացել ՀԱԷԿ-ի 2022թ. հուլիսի 22-ին կայացած գիտական սեմինարում: Ներկա էին՝ ֆ.մ.գ.թ. Կ.Փյունսկյույանը, տ.գ.թ. Մ. Պիրադյանը և կ.գ.թ. Վ.Զիջյանը, ինչպես նաև ՀԱԷԿ-ի այլ աշխատակիցներ:

ՀԱԷԿ-ի ԱՏԲ-ի առաջատար ճարտարագետ՝

Մ. Պիրադյան

Ճառագայթային անվտանգության բաժնի
արտաքին դոզիմետրիայի լաբորատորիայի վարիչ՝

Կ. Փյունսկյույան

Ճառագայթային անվտանգության բաժնի
արտաքին դոզիմետրիայի լաբորատորիայի ճարտարագետ՝

Վ. Զիջյան

